

Εν-στάσεις

Φοιτητική συμμετοχή στις πρυτανικές εκλογές

Του ΒΕΝΙΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ*

Η καθολική ψηφοφορία είναι συστατικό στοιχείο της δημοκρατίας, ιδίως όταν έχει κατακτηθεί με αγώνες. Και καταρχήν η άμεση εκλογή είναι προτιμότερη από την έμμεση, δηλαδή μέσω εκπροσώπων, τόσο γιατί η πλειοψηφία των αντιπροσώπων μπορεί να διαφέρει από την πλειοψηφία του εκλογικού σώματος (όπως στην εκλογή Μπους το 2000) όσο και γιατί οι εκπρόσωποι είναι ανεξέλεγκτοι: λογοδοτούν ίσως στην παράταξή τους αλλά όχι στους εκλογείς τους (εκτός κι αν ξαναζητούν την ψήφο τους).

Τον κίνδυνο εξαγοράς των εκπροσώπων επικαλούνται το κυβερνητικό νομοσχέδιο κι οι υποστηρικτές του και προτείνουν άμεση εκλογή των πρυτανικών και λοιπών αρχών των ΑΕΙ από το σύνολο των φοιτητών, ώστε να χτυπηθεί η «κομματοκρατία».

Παράδοξο ηχεί, τα κόμματα εξουσίας -που ψηφίζονται από το 85% του ελληνικού λαού (αλλά από μόνο 60% των φοιτητών, κι αυτό όταν δεν υπάρχουν κινητοποιήσεις)- να επιθυμούν τη μείωση της επιρροής τους. Πόσο μάλλον που η άμεση ψηφοφορία δεν αποτελεί φοιτητικό αίτημα: πουθενά δεν έχει διατυπωθεί κάτι τέτοιο.

Επομένως, για να διαπιστώσει κανείς αν το νομοσχέδιο οδηγεί εκεί που λέει, χρειάζεται μια τεχνική ανάλυση πιο λεπτομερής από τις γενικές αρχές.

Η πρώτη παρατήρηση αφορά τη διεξαγωγή του προεκλογικού αγώνα. Σήμερα οι εκπρόσωποι ορίζονται αναλογικά με τη δύναμη των παρατάξεων στις φοιτητικές εκλογές. Με την άμεση εκλογή θα υπάρξει μια επιπλέον προεκλογική περίοδος, η οποία μπορεί να είναι ήρεμη, αλλά μπορεί να είναι και λίαν ταραχώδης, με συνελεύσεις, συναυλίες, εκδηλώσεις και παροχές παντός τύπου, αν θεωρηθεί ότι η κατοχή μιας πρυτανείας είναι σημαντική -ενδεχομένως και μιας προεδρίας τμήματος. Επιπλέον, ιδίως σε μεγάλα ιδρύματα με 5.000, 10.000 ή 30.000 φοιτητές, θα υπάρξει και υλικό πρόβλημα (χώρων, εφορευτικών επιτροπών, κ.λπ.). Κάτι τέτοιο θα παρεμποδίζει από λίγο έως πολύ την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων, αλλά αν είναι υπέρ της δημοκρατίας, χαλάλι και μπράβο.

Η δεύτερη παρατήρηση αφορά την αποχή, την οποία το νομοσχέδιο δεν υπολογίζει. Οι συνέπειες αυτού του «τεχνικού» θέματος φαίνονται ξετάζοντας πρώτα μια οριακή περίπτωση: Αν ψηφίσει μόνο ένας φοιτητής, η ψήφος του μετράει για 40% του συνόλου των ψήφων (το ίδιο βέβαια ισχύει και για έναν καθηγητή ή διοικητικό υπάλληλο, με τα αντίστοιχα ποσοστά 50% και 10%). Αυτή η ακραία περίπτωση δείχνει πως, όταν η αποχή δεν συνυπολογίζεται, κάθε έγκυρη ψήφος αποκτά τόσο μεγαλύτερο βάρος όσο μεγαλώνει η αποχή στην κατηγορία της. Δηλαδή, αν το 1/3 των φοιτητών ψηφίσει τον υποψήφιο Α, το 1/3 τον Β και το υπόλοιπο 1/3 κανένα, οι Α και Β παίρνουν ο καθείς το μισό του 40%, δηλαδή το 20% ενώ αν η αποχή συνυπολογιζόταν, θα έπαιρνε καθείς το εν τρίτο του 40%, δηλαδή 13,33%. Ή, εάν μόνον ο Α πάρει φοιτητικές ψήφους, έχει αυτόματα το 40%, όσες ψήφους και να πάρει. Και οι περιπτώσεις αυτές (με λιγότερο στρογγυλεμένα νούμερα) κάθε άλλο παρά απίθανες είναι, ιδίως εάν η εκλογή κρίνεται στον δεύτερο γύρο.

Αν τώρα συνδυάσουμε αυτά με τα πραγματικά δεδομένα, βλέπουμε ότι η αποχή οφείλεται σε δύο λόγους: Αφενός λόγω αδιαφορίας, αφετέρου λόγω πολιτικής επιλογής. Την πολιτική επιλογή της αποχής την υιοθετούν κυρίως αριστερές φοιτητικές παρατάξεις και μάλιστα μη εξαρτημένες κομματικά (και σήμερα απλώς δεν στέλνουν εκλέκτορες να ψηφίσουν), ενώ οι παρατάξεις των κομμάτων εξουσίας, Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ, δεν την υιοθετούν παρά σπανιότατα.

Συνεπώς το νομοσχέδιο πριμοδοτεί τα δύο μεγάλα κόμματα, ενισχύοντάς τα με την ψήφο αυτών που απέχουν, είτε από αδιαφορία είτε από άποψη, παρότι η κυβέρνηση διατείνεται το αντίθετο, επωφελούμενη από την άγνοια περί το θέμα. Οσοι στηρίζουν καλόπιστα αυτή τη διάταξη νομίζοντας ότι χτυπάει την κομματικοποίηση, απατώνται. Για να είναι συνεπείς με τον εαυτό τους οφείλουν να απαιτήσουν συνυπολογισμό της αποχής.

*Μέλος της Συσπείρωσης Πανεπιστημιακών ang@math.ntua.gr